

Helse- og omsorgsdepartementet
Postmottak@hod.dep.no

Vår dato: 26.09.2016
Deres dato: 01.07.2016
Vår referanse: MBS
Deres referanse: 16/4552

Høringsvar angående tobakksforskriften og e-sigaretter

Det vises til høringsbrevet av 1. juli 2016.

NHO Handel er en landsforening i NHO-fellesskapet. Vi har drøyt 2000 medlemsvirksomheter, der KBS og dagligvaremarkedet fysisk og på nett også hører inn.

NHO Handel representerer handelens næringsinteresser. Vi stiller oss nøytrale i forhold til tobakksbruk som sådan og det generelle behov for regulering. Vår primære fokus er konkurransevridende faktorer, og våre poenger er derfor knyttet til harmonisering med EU, diskriminerende eller ulovlig virksomhet og tilrettelegging for mindre skadelige produkter.

Om harmonisering

I kapittel 3 redegjøres det for forslaget om en ny forskrift om registreringsordning og produktkrav for e-sigaretter.

NHO har full harmonisering med EUs direktiver som uttalt mål, da handel innen EU/EØS ellers blir konkurransevridende.

NHO Handel anser det derfor positivt at høringsbrevet legger opp til åpning av lovlig salg av e-sigaretter i Norge. En mer restriktiv regulering av lovlige produkter enn våre naboland ville kunne medføre en økt omsetning av illegale e-sigaretter/produkter, både gjennom smugling og piratkopiering.

Vi mener forslaget ikke bør avvikes i forhold til direktivet på de punkter dette er gjort. Mer konkret:

1. Bestemmelsene om snus – her er det særlig viktig å følge Sverige for å hindre handelslekkasje og smugling.
2. Det må gis de samme overgangstider som i direktivet – også for sigaretter med mentolsmak.

Om kapittel 5- hjemmel for departementet til å gjøre unntak fra kravet om standardiserte tobakkspakninger for enkelte produktkategorier.

Departementet foreslår et slikt unntak for sigarer, sigarillos og pipetobakk i merkeforskriften. Videre foreslås det at slike produkter kun kan selges i spesialforretninger og taxfree-utsalg. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes innspill på om det er en hensiktsmessig avgrensning.

NHO Handel mener at dette ikke er en heldig avgrensning.

NHO Handel stiller spørsmålsteget ved den nasjonale forskjellsbehandlingen dette legger opp til, og mener for det første at de nevnte produktene også bør kunne selges i ordinære forretninger/nettbutikker samt KBS-markedet.

Spesialforretninger eksisterer vesentlig i de store byene og departementets forslag vil raskt kunne medføre ulovlig salg og/eller oppblomstring av spesialforretninger på mindre steder.

Fra handelens synspunkt er det videre svært negativt at **taxfree** får en ytterligere konkurransefordel. Dette forsterker ulikheten mellom varer solgt innenlands og varer solgt i tilknytning til utenlandsreise. Det uutalte argumentet for at vi i Norge bør kunne tjene inn fordelene av taxfreesalg og benytte leieinntekter til å finansiere flyplassene, er at salget likevel ville foregått i utlandet.

Dette argumentet blir ikke diskutert, og er heller neppe gyldig. Det er ikke gitt at forbrukeren ville handlet full kvote fra en taxfree i Europa eller verden for øvrig på samme måte som man fristes på f.eks. Gardermoen. De helseformål som departementet ønsker å imøtegå arter seg ikke annerledes i en taxfreehandel enn i en ordinær butikk. Utenlands flyving er ikke et høyverdig formål som står over alt annet og som kan tilsidesette den argumentasjon som ellers er gyldig. Den ulike behandlingen er etter vår oppfatning ikke saklig begrunnet når andelen nordmenn på reising er så stor som den er. Argumentasjonen for legale innstramminger innenlands blir derfor stående i et underlig lys når produktene likevel kan selges fritt på taxfree og med merking.

Taxfreemarkedet utgjør en stor konkurranseulempe for KBS og dagligvare. Ulikheten både med produktutvalg og merking kommer i tillegg til skattefriheten (i første rekke moms) og er etter hvert svært iøyefallende. NHO Handel vil derfor advare mot den økende tendensen til å regulere ned innenlandsmarkedet og tillate større salg på taxfreemarkedet. Dette er en byttehandel med politiske fanesaker og et fenomen som i seg selv kan gjøre det vanskelig å finne gode løsninger den dagen tollmuren mot EU mer reelt vurderes endret.

NHO Handel anbefaler derfor at reguleringen skjer parallelt.

Vi tror videre at dette kan medføre økt byråkrati og mulig illegal omsetning av produktene.

Kapittel 10 - forslag til nytt regelverk for nye kategorier tobakks- og nikotinprodukter.

Norge har i dag et forbud mot nye former for tobakks- og nikotinholdige produkter, jf. forbudsforskriften § 2. Nye former defineres som alle produkter som inneholder tobakk eller nikotin, med unntak av de som tradisjonelt har vært i handelen i Norge (sigaretter, sigarer, sigarillos, røyketobakk, skråtobakk og snus). Forutsetningen for godkjenning er at produktet er *vesentlig mindre helseskadelig* enn produkter som allerede er på markedet.

Et nytt produkt som med denne høringen foreslås godkjent er e-sigaretter.

NHO Handel mener at e-sigaretter og øvrige produkter som senere godkjennes bør unntas reklame- og oppstillingsforbudet, da hensikten med e-sigaretter er å være et substitutt for tobakk ellers, og de helsemessig konstituerer et vesentlig bedre alternativ. Hvis det ikke kan formidles hva som selges vil dette alternativet heller ikke bli etterspurt. NHO Handel mener dette resulterer i mer tobakk og mindre e-sigaretter/mindre helseskadelige alternativer, mens forholdet man etterstreber er det omvendte.

I dag praktiseres regelverket om merking på en måte som gjør at kunden verken ser eller minnes om tobakken eller snusens eksistens. Det er uttalt fra Helsedirektoratet at regelverket er å forstå slik at forretningen ikke skal kunne skrive verken "tobakk" eller "snus" på skap. Når e-sigarettene og andre nye og bedre produkter underlegges samme regelverk vil ikke kunden ha mulighet til å vite at man kan kjøpe vesentlig bedre alternativer.

NHO Handel mener at den logiske konsekvensen er at slike produkter unntas fra oppstillingsforbudet og påbud om nøytral emballasje.

Nye produkter på markedet gir kiosker, bensinstasjoner og butikker inntektsmuligheter på et helsemessig bedre marked. Ved å bruke markedskreftene vil departementet kunne oppnå en reduksjon i skadelige produkter med enkle midler. Forslaget vil kunne forbedre folkehelsen ved at flere forbrukere går over på mindre skadelige produkter, og dermed redusere skadene ved tobakksbruk i Norge.

Kapittel 11 - forslag til regulering av fjernsalg av tobakksvarer og e-sigaretter til forbrukere.

EU har utarbeidet et felles regelverk for å begrense at grensekryssende fjernsalg medfører brudd på tobakkslovgivningens krav, salg til mindreårige og ulovlig handel. Departementet anser at også innenlandsk fjernsalg bør underlegges samme krav. Kapitlet redegjør for registreringsordningen for fjernsalg og hvilke krav som må være oppfylt for å kunne drive slikt salg.

Departementet uttaler at ved privatimport vil det måtte betales særavgift og det vil i de fleste tilfeller derfor ikke innebære noen stor besparelse for forbruker å handle tobakksvarer fra utlandet over internett.

NHO Handel forutsetter at fribeløpet for moms og tollavgift ikke omfatter tobakk/snus og nye produkter.

Departementet har videre bedt høringsuttalelsene om synspunkter på de foreslåtte kravene til utleverer. NHO Handel finner det uklart om kravet til uavhengighet mellom selger og utleverer forhindrer det salget som pr i dag foregår fra netthandlere som Kolonial.no og Marked.no, og ber om en tilbakemelding på dette.

Vi vil for øvrig påpeke at det mellom fjernsalg og butikksalg foreligger en konkurransevridende effekt i forhold til merking av produktet på skap på utsalgsstedet. Nettbutikkene kan synliggjøre i skrift at de har et produkt for salg, mens Helsedirektoratets forståelse av reglene for merking av skap medfører at produktet i praksis vil være usynlig i den fysiske butikken. Dette bør medføre at også den fysiske butikken må ha lov til å merke skap med varen som selges.

Vennlig hilsen
NHO Handel



Merethe Sunde
Direktør næringspolitikk